

Atopik Dermatit ve Astım

 Dr. Ersin AYDIN ve Dr. Ercan KARABACAK

Atopik dermatit (AD) sıklığı artan süreğen bir deri hastalığıdır. Genellikle erken çocukluk döneminde başlar, alevlenme ve iyileşme dönemleriyle karakterizedir. Atopik dermatitin ortaya çıkmasında ailevi yatkınlık, kişisel/psikolojik etmenler ve çevresel faktörler rol oynamaktadır. Atopik dermatite yaşamın ilerleyen dönemlerinde astım, alerjik rinit gibi diğer alerjik hastalıklar eşlik edebilir. Bu hastalıklar aynı anda var olabileceği gibi birbirini izler şekilde de ortaya çıkabilir. Atopik dermatit daha çok erken çocukluk döneminde ortaya çıkarken, astım geç çocukluk döneminde, polen alerjisi ise yetişkinlik döneminde ortaya çıkmaktadır. Yaşa bağlı olarak gelişen bu tabloya “atopik yürüyüş” adı verilir ve alerjinin seyrini tanımlar. Atopik dermatitli çocukların %80’inin serumda immünooglobülin E düzeyleri yüksektir ve ailelerinde sıklıkla alerjik hastalık öyküsüne rastlanmaktadır.

Hastalık Sıklığı

Atopik dermatit görülme sıklığı son yıllarda özellikle sanayileşmiş ülkelerde 2-3 kat artmış ve çocuklarda %10-30, yetişkinlerde %2-10 düzeylerine yükselmiştir. Atopik hastalıklardaki bu genel artış, son yüz yıl süresince aile yapısının küçülmesi, ev içi konforundaki iyileşme, kişisel temizlik standartlarında yükselme ve yaşamın erken dönemlerinde bakteri ve virüslerle temasın az olması sonucu atopik hastalıklara yatkınlığın artması şeklinde özetlenebilir.

Yapılan araştırmalarda hastalık, başlangıç yaşına göre üç grupta sınıflandırılmıştır.

Erken Başlangıçlı Tip: İlk 2 yaşta ortaya çıkar. En sık görülen tiptir ve %45'i yaşamın ilk altı ayında, %60'ı ilk bir yılında, %85'i ise beş yaşından önce başlar. Bazı farklar olmakla birlikte atopik dermatiti olan küçük çocukların yarısından fazlasının astım gelişimine doğru gideceği, %75'ine yakınında alerjik rinit gelişeceği genel olarak kabul edilir.

Geç Başlangıçlı Tip: Ergenlikten sonra başlayan atopik dermatit olarak tanımlanır. Yaklaşık %30 oranında ortaya çıkar.

Yaşlılıkta Başlayan Tip: Son zamanlarda tanımlanmış, 60 yaşından sonra ortaya çıkan çok ender olarak görülen atopik dermatit tipidir.

Tanı

Atopik dermatit tanısı öykü ve klinik özelliklere dayanılarak konmaktadır. Tanıya ulaşmak için bu ölçütlerden kimilerinin varlığı önemlidir.

Atopik Dermatit Tanı Ölçütleri

- Temel
 - Kaşıntı
 - Tipik görünüm ve dağılım
 - Müzmin veya sürekli olarak yineleyen dermatit

Bölüm 23 – Atopik Dermatit ve Astım

- Kişisel veya ailesel atopi (alerjiye yatkınlık) öyküsü
- Diğer daha az önemli ölçütler ise birçok unsuru içerir ve hekim tarafından ayrıntılı olarak yapılacak bir değerlendirme ile belirlenir.

Atopik Dermatitli Hastalarda Astım Gelişimi

Çocuk ve erişkin AD'li hastaların tanı ve tedavisinde son önerilerin yer aldığı, 2006 yılında yayınlanan bir rapora göre, yaşamın ilk 2 yılında AD bulguları olan çocukların %50 kadarında sonraki yıllarda astım ortaya çıkmıştır. Yapılan bazı çalışmalarda besin alerjisi saptanan AD'li hastaların semptomlarının daha şiddetli olduğu ve bu durumun bronşiyal astım ve diğer solunum yolu alerjilerinin gelişimi için risk oluşturduğu gösterilmiştir.

AD'li 169 bebeğin dört yıl süreyle izlendiği bir başka çalışmada, olguların %45'inin astım benzeri bulgular gösterdiği, bunlardan %35'inin doktor tanısı ile astım olarak değerlendirildiği, astım tanısı alanlarda erken ev tozu akarları duyarlılığı saptandığı bildirilmiştir. AD'li hastalarda solunum yolu ile etki eden alerjenlerden korunma yöntemlerinin, astım gelişimindeki rolünün araştırıldığı bazı çalışmalarda, ev tozu akarlarına karşı alınan önlemlerin ve pasif sigara içiminden korunmanın, astım gelişimi riskini düşürdüğü saptanmıştır.

Sonuç

Atopik dermatit ile başlayan alerjik süreç, her ne kadar bunların arasındaki ilişki net olarak açıklanamasa da, astım ve saman nezlesi (alerjik rinit) tabloları ile devam edebilmektedir. Erken dönemde başlayan AD, alerjik sürecin başlangıcı olabilir. Bu alerjik sürece solunum alerjileri duyarlılığı eklendiğinde astım ve saman nezlesi ortaya çıkabilmektedir. Bu durum göz önünde bulundurularak erken başlangıçlı atopik dermatit hastalarında solunum sistemi ile ilgili alerjik hastalıklar konusunda dikkatli olunmalı ve hastanın ailesi alerjiye yol açan solunum etkenlerinden korunma ve pasif sigara dumanı ile karşılaşmanın engellenmesinin önemi konusunda bilgilendirilmelidir.